

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

VÉLEMÉNYEK

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

460. PLENÁRIS ÜLÉS, 2010. FEBRUÁR 17. ÉS 18.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A készségek összeegyeztetése a változóban lévő iparágak és szolgáltatások igényeivel – A foglalkoztatással és készségekkel foglalkozó uniós szintű ágazati tanácsok esetleges létrehozásának előnyei

(feltáró vélemény)

(2010/C 347/01)

Előadó: **Marian KRZAKLEWSKI**

Társelőadó: **SZÜCS András**

2009. június 29-i levelében Margot Wallström, az Európai Bizottság alelnöke az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján felkérte az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságot, hogy dolgozzon ki feltáró véleményt a következő tárgyban:

A készségek összeegyeztetése a változóban lévő iparágak és szolgáltatások igényeivel – a foglalkoztatással és készségekkel foglalkozó uniós szintű ágazati tanácsok esetleges létrehozásának előnyei.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Ipari Szerkezetváltás Konzultatív Bizottsága” 2010. február 4-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2010. február 17–18-án tartott, 460. plenáris ülésén (a 2010. február 17-i ülésnapon) 149 szavazattal 6 ellenében, 5 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság nagy érdeklődéssel fogadja a foglalkoztatással és készségekkel foglalkozó uniós szintű ágazati tanácsok tervezett létrehozásával kapcsolatos információkat. Az EGSZB szerint a megfelelően szervezett és irányított **ágazati tanácsoknak**, melyek tevékenységében különféle érdekelt felek vesznek majd részt, **meghatározó módon alá kellene támasztaniuk a szerkezetátalakítások irányítási folyamatát**, és mindenekelőtt előre kellene jelezniük, hogy miként alakulnak a foglalkoztatás és készségek iránti igények, illetve **miként lehet a készségeket a kínálatához és a kereslethez igazítani.**

1.2 Az EGSZB meggyőződése, hogy az európai ágazati tanácsok képesek támogatni a szerkezetátalakítások irányítási folyamatát és hozzájárulni az „új munkahelyekhez szükséges új készségek” kezdeményezés céljainak eléréséhez, emellett pedig hasznos szerepet játszhatnak a szerkezetváltást érintő európai szintű döntéshozatali folyamatokban.

1.3 A tanácsok különféle kialakítási módjaira vonatkozó politikai lehetőségekről szóló megvalósíthatósági tanulmányban felsorolt előnyök és hátrányok alapján az EGSZB leginkább az ágazati tanácsok európai szociális párbeszédre alapuló koncepcióját támogatja. Az ágazati tanácsok számára lényeges előnyt jelentene, ha (az együttműködés elvének megfelelően) kapcsolatban lennének az európai ágazati szociális párbeszéd struktúráival és politikai tevékenységeivel.

1.4 Az EGSZB szerint az ágazati szociális párbeszédért felelős európai bizottságok tevékenysége modellként szolgálhatna az ágazati tanácsok működéséhez.

1.4.1 Ki kell azonban emelni, hogy egy európai ágazati tanács szélesebb körű lehet – a létrehozó érdekelt felek számát illetően –, és önállóbb szerepet játszhat, mint egy ágazati párbeszédért felelős európai bizottság, amely nagyobb hangsúlyt fektet a készségekre és a munkaerőpiacra, mint a szociális párbeszédre.

1.4.2 Az EGSZB fontosnak tartja, hogy az európai szociális párbeszéd struktúráival nem rendelkező ágazatoknak is legyen lehetőségük európai ágazati tanácsok létrehozására. Egy ilyen új európai ágazati tanács aztán ösztönözheti egy új ágazati párbeszédért felelős európai bizottság létrehozását.

1.5 Az EGSZB úgy véli, hogy a jövőbeli európai ágazati tanácsoknak szorosan és rendszeresen együtt kellene működniük a hasonló országos tanácsokkal. **Az EGSZB azt ajánlja, hogy az európai ágazati tanácsok tanácsot nyújtván és a bevált gyakorlatok példáit megismertetve támogassák országos tanácsok létrehozását ott, ahol még nincsenek ilyenek.**

1.6 Az EGSZB szerint az új európai ágazati tanácsok által végezhető legfontosabb feladatok – a szerkezetátalakítások irányításának támogatása mellett – a következők lennének:

- az adott ágazatban a munkaerőpiac mennyiségi és minőségi tendenciáinak elemzése,
- ajánlások a mennyiségi és minőségi munkaerő-piaci hiányosságok megszüntetésére, illetve ennek megfelelő programok és intézkedések végrehajtása,
- a vállalkozások és a szakoktatást/szakképzést (VET) ⁽¹⁾ szolgáltatók közötti együttműködés támogatása.

1.7 Az EGSZB szerint az európai ágazati tanácsok eredményes működéséhez fontos, hogy

- platformot jelentsenek a szociális partnerek, az oktatási/képzési szervezetek és intézmények, az állami intézmények, szervezetek és hatóságok, a szakmai szervezetek, valamint a szakoktatást és -képzést (VET), illetve a szakmai alapoktatást és -képzést (IVET) nyújtó szervezetek számára,
- ágazatközpontúak legyenek, azaz a tágabb értelemben vett ágazatokra összpontosítsanak, és az adott ágazatra jellemző szakmákkal foglalkozhassanak,
- figyelembe vegyék az ágazatok kiterjedésében végbemenő dinamikus változásokat és az új ágazatok létrejöttét,
- biztosítsák, hogy a munkaadók és munkavállalók képviselői – és adott esetben a képzésszervezők és a politikai vezetők képviselői is – részt vegyenek az irányításban,

- erős stratégiai partnerségeket tartsanak fenn, mégpedig azért, hogy kapcsolatokat alakítsanak ki a középiskolákkal, a középiskolát végzettek számára szakmai képzést kínáló intézményekkel, a felsőoktatási intézményekkel, a vállalkozásokkal, valamint a területi szintű ágazati tanácsokkal és önkormányzatokkal,
- ésszerű és termelékeny munkastratégiákat alkalmazzanak, melyek az ipar valós világára és olyan sürgető szükségletekre összpontosítanak, mint például a munkaerőpiacról, valamint a munkavállalók ágazathoz való vonzásának, illetve ágazatban való megtartásának eszközeiről szóló tájékoztatás, figyelembe véve a kkv-k szükségleteit is,
- elsősorban a munkaerőpiac helyzetét és követelményeit vegyék figyelembe európai összefüggésben,
- ösztönözzék egy olyan megközelítés kidolgozását, amely a vállalkozás által elvégzett feladatokra (eredményekre) alapozott közös metodológiát alkalmaz egy olyan pontos értékelési profil kialakítása érdekében, amely nemcsak a munkahelyi tevékenységeket, hanem a képzést, oktatást és a képesítéseket is magában foglalja.

1.8 Az európai ágazati tanácsok szerkezetátalakításra gyakorolt befolyásának növelése érdekében az EGSZB javasolja, hogy mérlegeljék a továbbképzést minden szinten, különösen a szakmai továbbképzést (CVET) – szakmai alapoktatással és -képzéssel (IVET) párosítva –, valamint a fejlődés és készségelismerés más formáit az egész életen át.

1.9 Az EGSZB javasolja, hogy kiemelt figyelemben részesüljenek az erős, tudásalapú elemek jellemezte ágazatok – leginkább az olyan szempontokkal kapcsolatban, mint a „környezetbarát gazdaság”.

1.10 Az ágazati tanácsok létrehozása az EGSZB szerint a politikai folyamatok vívmányaira, például az **európai képesítési keretrendszerre (EQF)**, az európai kreditátviteli és -gyűjtési rendszerre (ECTS), az európai szakoktatási és szakképzési kreditrendszerre (ECVET), a szakképzés európai minőségbiztosítási referenciakeretére (EQARF) vagy az Europass-ra kell hogy támaszkodjon, és elő kell hogy segítse ezek továbbfejlesztését.

1.10.1 A nyitott koordinációs módszer alkalmazása révén a továbbképzési politika harmonizációjának irányába kellene haladni.

1.11 Az EGSZB kéri, hogy a tervezett európai ágazati tanácsok folyamatosan működjenek együtt az európai egyetemekkel és felsőoktatási intézményekkel, melyeknek kapcsolatot kellene képezniük az ipar és a képzéshez kapcsolódó tudományos kutatás között. Ezen a területen a *University Business Forum* (az egyetemek és a vállalkozások közötti párbeszéd fóruma) megmutatta, hogy milyen előnyöket jelent az együttműködés az ipar és a felsőoktatás számára. ⁽²⁾

⁽¹⁾ VET: szakoktatás és szakképzés (vocational education and training).

⁽²⁾ Lásd az Európai Bizottság közleményét: „Új partnerség az egyetemek modernizálásért: az egyetemek és a vállalkozások közötti párbeszéd európai fóruma”, COM(2009) 158 végleges, 2009. április 2.

1.12 **Az európai ágazati tanácsok és a CEDEFOP, illetve a Eurofound közötti kapcsolatot** mérlegelve az EGSZB úgy véli, hogy a két utóbbi intézmény feladatkörének meghatározásába fel kellene venni az ágazati tanácsok munkájának strukturális és tájékoztatáson alapuló támogatását. Ez újabb eszközöket tesz szükségessé a szóban forgó alapítványok finanszírozására.

1.13 Az EGSZB igen határozottan ajánlja, hogy az ágazati tanácsok mind európai, mind nemzeti szinten működjenek együtt, sőt alakítsanak ki kapcsolatokat a **foglalkoztatást és készségeket megfigyelő központokkal**, illetve ezek nemzeti és európai hálózataival. Ez azokra a tanácsokra vonatkozik, amelyek belső strukturájában nem működnek ilyen megfigyelőközpontok. Azokban a tagállamokban, amelyekben ágazati tanácsokat fognak szervezni, és még nem léteznek ilyen megfigyelőközpontok, ajánlatos támogatni létrehozásukat és hálózatban való együttműködésüket a területi megfigyelőközpontokkal.

1.14 **Az ágazati tanácsok létrehozási és működési folyamatának** európai szintű **finanszírozását** illetően az EGSZB úgy véli, hogy a létrehozási folyamat kezdetétől fogva forrásokat kell elkülöníteni erre a célra. Ezen túlmenően eszközöket kell biztosítani a tanácsok és a velük együttműködő vagy strukturájuk részét képező, a munkaerőpiacot és készségeket megfigyelő központok kiépítésének támogatására.

1.14.1 Az EGSZB ajánlja, hogy az európai ágazati tanácsokra irányuló kísérleti projekt kialakításakor az Európai Bizottság első lépésben mérlegelje korlátolt számú tanács létrehozását ahelyett, hogy nyomban mintegy 20 ágazat számára felállítaná őket. Ez költségvetési követelményekkel is összefügg. Könnyebb évente 4-5 tanács létrehozását finanszírozni. Az európai ágazati tanácsokra irányuló projekt ilyen jellegű középtávú pénzügyi biztosítása kritikus kérdésnek tűnik.

1.15 Az EGSZB az oktatás innovációját illetően **jobb szakmai irányítást tart szükségesnek**. Az EU oktatási és képzési rendszereinek jobbá tétele alapvetően fontos a foglalkoztathatóság növeléséhez és az egyenlőtlenségek csökkentéséhez. Az oktatásban intézményi szinten végbemenő változások nemigen követik a társadalmi igényeket. Az intézményeknek **figyelembe kell venniük, hogy az átalakulások, az innováció, az oktatás és a képzés között szoros kapcsolatra van szükség.**

1.16 Az EGSZB az oktatásnak és a képzésnek a **valós életbe történő visszaemelésére** szólít fel, közelítve a társadalmi szükségletekhez és a tanulók új generációjának szokásaihoz.

2. A feltáró vélemény háttere

2.1 2009. június 29-én kelt levelében Margot Wallström, az Európai Bizottság alelnöke felkérte az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságot, hogy dolgozzon ki feltáró véleményt a következő tárgyban: *A készségek összeegyeztetése a változóban lévő iparágak*

és szolgáltatások igényeivel – a foglalkoztatással és a készségekkel foglalkozó uniós szintű ágazati tanácsok esetleges létrehozásának előnyei.

2.1.1 A szóban forgó levél utal a jelenlegi válságra és azokra az eszközökre, amelyeket a munkaerőpiacon alkalmazni lehet annak érdekében, hogy az jobban megfeleljen a termelés igényeinek, valamint hogy a szolgáltatások és az ipar szerkezetváltása a szociális szempontok fokozottabb figyelembevételével történjen meg.

2.1.2 Az Európai Bizottság szerint e cél eléréséhez a jelenlegi és jövőbeli munkavállalóknak el kell sajátítaniuk azokat az ismereteket, amelyekre a vállalkozásoknak szükségük van ahhoz, hogy alkalmazkodhassanak az átalakuláshoz. Az Európai Bizottság a közelmúltban e témának szentelte az „Új munkahelyekhez szükséges új készségek” című közleményét (COM(2008) 868 végleges), amelynek célja, hogy feltárja és értékelje, milyen készségekre van szükség Európában a 2020-ig terjedő időszakban, illetve hogy az EU-ban kibontakoztassa a készségek és munkahelyek jobb előrelépésére és a megfelelő alkalmazkodásra való képességet.

2.1.3 2009. november 4-én az EGSZB véleményt fogadott el e közlemény tárgyában. ⁽³⁾

2.2 Az európai bizottsági közlemény megjelenésének nyomán az Európai Bizottság felkérésére jelenleg megvalósíthatósági tanulmány készül a foglalkoztatással és készségekkel foglalkozó európai ágazati tanácsok létrehozásáról. Jelen vélemény kidolgozásához a szóban forgó tanulmány előzetes változata állt az EGSZB rendelkezésére. ⁽⁴⁾

3. Oktatási és képzési tendenciák és innovációk az Európai Unióban

a) *Az oktatás és képzés terén innovációra van szükség*

3.1 Annak érdekében, hogy teljes mértékben ki tudjuk használni az európai munkaerőben rejlő lehetőségeket, meg kell erősíteni a humántőkét. Ez igen fontos a foglalkoztathatóság és a foglalkoztatás, továbbá – különösen a jelenlegi gazdasági válság összefüggésében – a változáshoz való alkalmazkodóképesség és a társadalmi kohézió szempontjából.

3.2 Az az igény, hogy fokozódjon a polgárok mobilitása Európán belül, az egyike a Lisszaboni Szerződésben azonosított fontos célkitűzéseknek. Ahhoz, hogy a munkavállalók országok és ágazatok között is mobilak legyenek, a munkaadóknak meg kell tudniuk ítélni, hogy egy potenciális új alkalmazott mire lesz képes (eredmények) ahhoz képest, amire a cégnek szüksége van. Ez az alapelv áll az Európai Bizottság „**A készségek összeegyeztetése az iparágak igényeivel**” című felkérése mögött.

⁽³⁾ HL C 128., 2010.5.18., 74. o.

⁽⁴⁾ *Feasibility study on the setup of Sectoral Councils on Employment and Skills at the European Level* [Megvalósíthatósági tanulmány a foglalkoztatással és kompetenciákkal foglalkozó európai ágazati tanácsok felállításáról], készítette az Európai Bizottság Foglalkoztatási, Szociális és Esélyegyenlőségi Főigazgatóságának felkérésére az ECORYS / KBA (2009).

3.3 A létrehozandó európai ágazati tanácsoknak ösztönözniük kellene egy olyan megközelítés kidolgozását, amely a vállalkozás által elvégzett feladatokra (eredményekre) alapozott közös metodológiát alkalmaz egy olyan pontos értékelési profil kialakítása érdekében, amely nemcsak a munkahelyi tevékenységeket, hanem a képzést, oktatást és a képesítéseket is magában foglalja.

3.4 Az EGSZB az oktatás innovációját illetően **jobb szakmai irányítást tart szükségesnek**. Az EU oktatási és képzési rendszereinek jobbá tétele alapvetően fontos a foglalkoztathatóság növeléséhez és az egyenlőtlenségek csökkentéséhez. Az oktatásban intézményi szinten végbemenő változások nemigen követik a társadalmi igényeket. Az intézményeknek figyelembe kell venniük, hogy a **változások, az innováció, az oktatás és a képzés között szoros kapcsolatra van szükség**.

3.5 Az oktatásbeli újítások és a tudásalapú/információs társadalom között fontos összefüggések vannak. A képzési intézményeknek mérlegelniük és értékelniük kellene a tanulás új formáit. Az új tanulási módszerek, köztük az IKT-ra támaszkodó, együttműködésen alapuló modellek, elő kell hogy segítsék a **koordinációt az egész életen át tartó tanulás területei** – például a felnőttképzés, a felsőoktatás, az iskolai oktatás és az informális képzés – **között**, ami csökkenti az intézmények elszigeteltségét.

3.6 **A korábbi tanulási tapasztalatok súlyának emelése és tanúsításuk** stratégiai jelentőségű, különösen a munkavállalók arra való ösztönzésében, hogy kihasználják az egész életen át tartó tanulás adta lehetőségeket. Az akkreditációs rendszereknek és a szakképesítéseknek egyre szorosabban kapcsolódnuk kell a tanulmányi eredményekhez, a bürokratikus akadályokat pedig csökkenteni kell.

3.7 A politikákba integrálni kell **az informális és a nem formális** tanulást, elismerve, hogy az egész életen át tartó tanulás – többek között a digitális és közösségi hálózatok révén történő tanulásnak köszönhetően – egyre inkább valósággá válik.

b) *Az érintettek fokozott bevonása*

3.8 A globalizáció jelenlegi folyamatai és az ezt kísérő gyors technológiai változások növelik a munkavállalók szakképzettségi hiányosságaihoz kapcsolódó problémákat, valamint az oktatás, a képzés és a munka jobb integrációjának szükségességét. Az érintettek fokozott bevonása az egész életen át tartó tanulásba elősegítené a tanulási rendszerek innovációjának megtervezéséhez, végrehajtásához és értékeléséhez szükséges feltételek javítását, és így hatékonyan kezelhető lenne a készségek és kompetenciák folyamatosan változó köre. **Feltétlenül szükséges, hogy a vállalkozások tájékozottabban, illetve nagyobb tudatossággal és elkötelezettséggel vegyenek részt ebben a folyamatban.**

3.9 A munkaadóknak nemcsak el kell fogadniuk, hogy a munkaerő képzése segíti az aktuális gazdasági elvárásoknak való megfelelést, hanem – a humán erőforrás közép- és hosszú távú fellendítésének eszközeként – támogatniuk is kell ezt.

3.10 Nagyobb figyelmet kellene fordítani a **vállalkozói szellem ösztönzésének** értékére. A munkavállalók szabad mozgása és a **munkaerő mobilitásra** való ösztönzése elismertebb eleme kell hogy legyen a munkaerőpiacok támogatásának. Fontos, hogy több és jobb tájékoztatás álljon rendelkezésre a munkaerőpiacokról, az ott megfigyelhető tendenciákról és a készségekkel szemben támasztott követelményekről, és az álláskereső számára **jobb tanácsadó és támogató szolgáltatást** kell biztosítani.

c) *A valós élethez közelebb álló oktatás és képzés*

3.11 Az EGSZB az oktatásnak és a képzésnek a **valós életbe történő visszaemelésére** szólít fel, közelítve a társadalmi szükségletekhez és a tanulók új generációjának szokásaihoz. Az oktatás innovatív formáinak lehetővé kell tenniük hatékony beruházások elindítását az oktatás területén, valamint az oktatási lehetőségek közelítését a vállalatokhoz.

3.12 **A hangsúlyt a tanfolyamok keretében nyújtott képzésről az eredményorientált képzés és a szakképesítések felé kell eltolni.**

3.13 A tudásalapú társadalomban a munka és a tanulás egyre inkább átfedik egymást. Ezért a **munkahelyen történő tanulás** valamennyi formáját ösztönözni kell. Ezzel kapcsolatban a **tanulásra való egyéni motiváció növelését** és azt kellene prioritásnak tekinteni, hogy a vállalkozások elkötelezzék magukat munkavállalóik tanulásra ösztönzése mellett.

4. **A különböző szintű ágazati és horizontális tanácsok háttere** ⁽⁵⁾

4.1 Az ágazati és horizontális **tanácsok** ⁽⁶⁾ célja, hogy képet adjanak a **foglalkoztatás és a készségek** iránti igények várható alakulásáról – azzal a határozott céllal, hogy hozzájáruljanak a politika kialakításához. A tanácsok munkája véget érhet az elemzéssel, de kiterjedhet a szakpolitikák kiigazítására és végrehajtására is.

4.2 E tanácsok szervezett módon és állandó jelleggel működnek, és platformot alkotnak különféle érdekelt felek számára, akik részt vesznek a tanács vezetésben. Az érdekelt szereplők mindegyikét állami szervek, intézmények és hivatalok, szociális partnerek, valamint oktatási, képzési és kutatási intézmények.

4.3 Az ágazati tanácsok több földrajzi szinten szerveződhetnek. Céljuk egy vagy több meghatározott szakmai csoportosulás, iparág vagy (ágazati) klaszter készségek iránti igényeiben megfigyelhető változások vizsgálata. Bizonyos esetekben a nemzeti ágazati tanács rendelkezik a regionális szekciók felett.

⁽⁵⁾ A megvalósíthatósági tanulmány alapján (lásd a 4. lábjegyzetet).

⁽⁶⁾ Ha egy adott területen valamennyi munkavállalóra és valamennyi vállalkozásra vonatkozik a tanács tevékenysége, akkor horizontális (átfőgő, ágazatközi) tanácsról beszélünk.

4.3.1 A Dublini Alapítvány véleménye szerint a tanácsok koncepciója szempontjából a regionális vagy ágazati szintnek van központi jelentősége. Az alapítvány hangsúlyozza, hogy az országos és európai szintű tanácsoknak a szubszidiaritás elvével összhangban kell tevékenykedniük. A regionális/ágazati tanácsokat irányító szervek közötti kommunikáció megkönnyítése érdekében törekedni kell az esetleges szinergiák kihasználására, például a nyomon követés és a tudományos kutatás terén.

4.4 Az országos szintű tanácsokon belül megkülönböztetjük azokat, amelyek a szakmai alapoktatáshoz és -képzéshez (IVET) kapcsolódnak, valamint azokat, amelyek a szakmai továbbképzéssel (CVET) foglalkoznak. Egyes országokban a tanácsok mindkét területtel foglalkozhatnak, ami szinergiahatást eredményez, és lehetővé teszi a tevékenységek közötti átfedések elkerülését.

4.5 A megvalósíthatósági tanulmányban vizsgált tanácsok általános célja hasonló: a kínálat és a kereslet nagyobb összhangja a munkaerőpiacon mennyiségi (munkahelyek) és minőségi (kézségek és ismeretek) szempontból. Különbségek mutatkoznak azonban abban, hogy ez az általános cél miként valósul meg, és olyan tekintetben is, hogy egyes tanácsok az IVET-re, mások a CVET-re összpontosítanak. (Ez olyan országokra vonatkozik, amelyek oktatási rendszerében az IVET elkülönül a CVET-től).

4.6 A tagállamok nagy részében a **horizontális** (ágazatközi) **nemzeti tanácsok** legfőbb célkitűzése a hosszú távú munkaerőpiaci tendenciáknak a meghatározása, mennyiségi vizsgálata és előrejelzése, valamint az, hogy javaslatokat tegyenek az ott felmerülő folyamatokra adandó válaszokra.

4.7 A horizontális tanácsok számos esetben nem csupán a mennyiségi, de a minőségi kérdésekre is összpontosítanak. Ezeknek a tanácsoknak a tagjai – például a dán oktatási és képzési konzultatív tanács tagjai – a munkaerőpiacon megfigyelt tendenciák alapján tanácsokkal látják el az oktatási minisztert nemcsak új képesítések meghatározásával, illetve a már létezők összevonnásával vagy megszüntetésével kapcsolatban, hanem a szakképzés általános jellemzőit, például a képzési programok koordinációját illetően is.

4.8 A regionális horizontális tanácsok a tagállamok egy részében az országos tanácsokkal megegyező célokat követnek. Ők szolgáltatják a regionális adatokat a kutatóintézetek részére, hogy azok felmérhessék a jövőbeli munkahelyek számát és a készségek iránti igényeket. Érdekes tény, hogy egyes horizontális regionális tanácsok minden erőfeszítést megtesznek annak érdekében, hogy a készségek jellegével szembeni jövőbeli elvárásokat összeegyeztessék a szakmai alapoktatást és -képzést (IVET) megkezdő fiatalokra vonatkozó aktuális mennyiségi adatokkal.

4.9 A szakmai alapoktatással és -képzéssel foglalkozó országos ágazati tanácsok fő célkitűzésüknek az arról való gondoskodást tekintik, hogy a munkaerőpiacra belépő új munkavállalók megfelelő alapkészségekkel rendelkezzenek.

4.10 A szakmai továbbképzéssel foglalkozó országos ágazati tanácsok fő célkitűzése, hogy a munkaerőpiacon már aktív munkavállalók készségeit gazdagítsák. Ennek érdekében meghatározzák a munkavállalók képzési igényeit, illetve lehetővé teszik a

képzést saját hatáskörben szervezett tanfolyamok, illetve külső szolgáltatók által biztosított tanfolyamok finanszírozása révén.

4.11 Az országos vagy regionális szintű tanácsok **feladataik** tekintetében különböznek egymástól. Néhány példa az ágazati és horizontális tanácsok feladataira:

- a munkaerőpiac mennyiségi tendenciáinak elemzése,
- a munkaerőpiac minőségi tendenciáinak elemzése,
- javaslattétel a mennyiségi hiányosságok pótlását szolgáló politikára,
- javaslattétel a minőségi hiányosságok megszüntetését szolgáló politikára,
- javaslattétel a képesítésszerzés és tanúsítás folyamatának aktualizálására,
- a vállalkozások és a szakoktatást/szakképzést (VET) szolgáltatók közötti együttműködés támogatása,
- a (mennyiségi és minőségi) hiányosságok megszüntetését célzó programok és intézkedések végrehajtása.

4.11.1 A tagállamok ágazati tanácsai közül csupán néhány foglalkozik a fent felsorolt összes feladattal. Szinte valamennyi ágazati és horizontális ágazati tanács végez elemzéseket a munkaerőpiac minőségi és mennyiségi tendenciáira vonatkozóan. Jóval kevesebben dolgoznak ki politikai javaslatokat. A többségük készíti tanulmányokat, vagy ad megbízást ilyenekre.

4.11.2 Jóval gyakoribb, hogy a tanácsok a munkaerőpiac minőségi tendenciáit elemzik, és javaslatokat fogalmaznak meg olyan politikákra vonatkozóan, mint például a szakképzési modellek fejlesztése, továbbá hogy lehetőségeket vázolnak fel a minőségi hiányosságok megoldására. Számos tanács foglalkozik a vállalkozások és a szakoktatást/szakképzést (VET) szolgáltatók közötti együttműködés támogatásával.

4.11.3 Néhány országos tanács olyan programok és intézkedések megvalósításával is foglalkozik, melyeknek célja a munkaerőpiacon megfigyelhető szakképesítési hiányosságok csökkentése. Különösen az új tagállamok horizontális regionális tanácsain belül fogalmazódnak meg javaslatok olyan politikákra, amelyek a minőségi hiányosságok megszüntetését célozzák.

4.12 A különböző tanácsok által alkalmazott eszközök szorosan kapcsolódnak célkitűzéseikhez és feladataikhoz. A munkaerőpiaci mennyiségi és minőségi tendenciákra vonatkozó adatok elengedhetetlenek a tanácsok munkájához. Az általános tendencia az, hogy ezeket az adatokat külső szervezetek gyűjtik és elemzik – kivéve, ha a tanács struktúrájában belül működik például egy munkaerőpiacot megfigyelő központ.

4.12.1 Különbséget kell tenni egyfelől a munkaerőpiacra vonatkozó adatok gyűjtési és elemzési folyamata, másfelől a munkaerőpiaci tendenciákra adandó válaszokkal kapcsolatos politikai döntések meghozatala között.

4.13 Az uniós és azon kívüli országokban jelenleg működő ágazati tanácsok irányításában részt vesznek a munkaadók (általában vezető beosztású) képviselői, a munkavállalók képviselői, valamint – bizonyos esetekben – a képzést szolgáltatók és a kormányzat (a regionális tanácsoknál a helyi önkormányzatok) képviselői. Vagy kisebb elnökségi testületet alakítanak ki (a döntéshozatali folyamatok megerősítése céljából), vagy pedig meglehetősen sok tagból álló vezetőséget – annak érdekében, hogy e testület minél reprezentatívabb legyen. Általában elvárás, hogy a tanács vezetői tagjai ipari háttérrel, illetve az ágazatban jelentős tekintéllyel és hitellel rendelkezzenek.

4.13.1 A tanácsok irányításának értékelésekor kiemelendő, hogy a tanácsok napirendjére nem kell munkakapcsolatokra vonatkozó kérdéseket tűzni, mivel ezek az ágazati párbeszéddel foglalkozó bizottság területéhez tartoznak. Ugyanakkor számos más, a munkaadók és munkavállalók számára igen fontos kérdés vizsgálata révén a tanácsok tevékenysége elősegíti a szociális párbeszédben jelentkező feszültségek enyhítését.

4.13.2 Az ágazati tanácsok szervezetenként gyakran együttműködnek. Kanadában ezt a szerepet az ágazati tanácsok szövetsége tölti be, amely lehetőséget ad az információk és eszközök cseréjére, illetve közös eljárásokat dolgoz ki – például az országos szakmai normák kialakítását illetően.

5. Részletes megjegyzések

A munkaerőpiacot megfigyelő központok mint az ágazati tanácsok eredményes működésének fontos támogatói

5.1 Az EU tagállamaiban nemzeti, ágazati és regionális szinten különböző központok léteznek a munkaerőpiac megfigyelésére. Előfordul, hogy a megfigyelőközpontok strukturái létező foglalkoztatási tanácsok keretén belül működnek, vagy más néven tevékenykednek.

5.1.1 A megfigyelőközpontok feladatai:

- a munkaerő-piaci tendenciák és politikák nyomon követése,
- adatok gyűjtése, elemzése és értékelése,
- az adatok továbbítása a felhasználóknak, igényeiknek megfelelően.

5.1.2 Alapvetően fontos, hogy a megfigyelőközpontok nemzeti és nemzetközi hálózatokban egymáshoz kapcsolódjanak. A rugalmasság jellemezte európai és világpiacra a megfigyelőközpontok nem működhetnek elszigetelten.

5.1.3 A megfigyelőközpontok – mint a munkaerő-piaci változások hatékonyabb előrejelzését célzó eszközök – csak akkor képesek fejlődni és növelni jelentőségüket, ha a saját céljaikra való összpontosítás mellett rendszeres és összehangolt kapcsolatot tartanak fenn a többi megfigyelőközponttal.

5.2 A foglalkoztatást és készségeket megfigyelő központok feladata a váltásban részt vevő különböző szereplők stratégiai információkkal való ellátása. A szociális partnereken és az állami szerveken kívül ilyenek a kis- és középvállalkozások (kkv-k), a képzési intézmények, helyi önkormányzatok és hatóságok, a munkaügyi irodák és a vállalkozástámogató szolgáltatók.

5.3 A munkaerőpiacot megfigyelő központ tevékenységi körének a következőkre kell kiterjednie:

- képzési prioritások kijelölése, hatékonyabb kölcsönhatás biztosítása a készségfejlesztés és a munkahelyteremtés között,
- a munkaerő-piaci változások és igények nyomon követése,
- a munkára és az oktatásra vonatkozó statisztikák elemzése,
- tájékoztatás és a megfigyelőközpontok strukturájában egy olyan végrehajtási modul biztosítása, amely segíti az átmenetet az oktatásból a munkába. Ennek főbb céljai:
  - a munkavállalói státuszhoz vezető oktatási és szakképzési utak nyomon követése,
  - a változások, valamint a gazdasági ágazatokon és különféle szakmákon belüli kínálat és kereslet közötti kölcsönös függőségek meghatározása,
  - a kutatások és felmérések összehangolása, valamint az innováció és a fejlesztési politikák népszerűsítésében való részvétel,
  - a foglalkoztatásra és készségekre vonatkozó információk terjesztése a különböző célcsoportok körében.

5.4 A megfigyelőközpont országos szinten, de helyi és ágazati szinten is szisztematikus elemzéseket szolgáltathat a munkaerőpiacról. Ágazati szinten összehasonlító tanulmányokat is készít, illetve megvizsgálja a különböző szakmák és specializációk iránti igényeket területi, ágazati és helyi szinten annak érdekében, hogy meg lehessen határozni a készségek iránti jövőbeli keresletet.

5.5 A munkaerőpiacra és a készségekkel foglalkozó ágazati és horizontális tanácsok működésének elősegítése és kiegészítése érdekében a megfigyelőközpont a következő feladatokat láthatja el:

- a nemzeti, ágazati és regionális szinten várható társadalmi és gazdasági változásokra vonatkozó előrejelzések készítése és elemzése, ami lehetővé teszi, hogy a különösen veszélyeztetett ágazatokban és régiókban új munkákat térképezzenek fel és határozzanak meg,
- a hagyományos ágazatok modelljeire vonatkozó meghatározások aktualizálása a munkavállalói készségek jobb összeegyeztetése céljából,
- partnerségek kialakításának ösztönzése a változások és innovatív tevékenységek terén a következők segítségével:
- olyan hálózatok létrehozása, amelyek más megfigyelőközpontokat és érintetteket is összefognak,

- a továbbképzés területére vonatkozó stratégiák fejlesztése,
- szakmai tanácsadás,
- képzési programok kidolgozása a vállalkozások, ágazatok és a helyi munkaügyi kezdeményezések bevonásával.

5.6 A munkaerőpiacot megfigyelő központok, melyek összefogják a különféle érintett feleket, részt kellene hogy vegyenek az érdekeltek, például a foglalkoztatással foglalkozó ágazati és horizontális tanácsok közötti, Európa, egy-egy ország, ágazat, régió vagy település gazdaságának alakulásáról szóló vitákon is. A megfigyelőközpontok különösen fontos szerepet játszanak az új munkák meghatározásában és az új gazdasági tevékenységek, új foglalkoztatási modellek és új készségek megértésében.

5.7 Ami az ágazati tanácsok és a munkaerő-piaci megfigyelőközpontok közötti jelenlegi kapcsolatokat illeti, elmondható, hogy több uniós országban is (például Franciaországban és Svédországban) léteznek olyan ágazati munkaerő-piaci megfigyelőközpontok, amelyek a szakmai

továbbképzéssel (CVET) foglalkozó nemzeti tanácsok megbízásából felméri az ágazatban a képzési igényeket (Franciaországban a megfigyelőközpont végez ilyen kutatást az ágazati képzési alapokért felelős bizottság felkérésére ⁽⁷⁾).

5.7.1 A regionális horizontális tanácsok felkérésére bizonyos tagállamokban a regionális munkaerő-piaci megfigyelőközpontok felméri, hogy mely ágazatok növekednek, illetve csökkennek. Ennek eredményeként széles körű és megbízható információk állnak rendelkezésre, melyeket a regionális önkormányzatok, a szociális partnerek és a képzést nyújtó vállalatok figyelembe vesznek a szakmai alapoktatással és -képzéssel (IVET), illetve a szakoktatással és szakképzéssel (VET) kapcsolatos tanfolyamokról szóló vita során. Az ilyen képzésekre egyébként van igény a regionális oktatási intézmények által nyújtottakon belül.

5.7.2 A tervezés alatt álló európai ágazati tanácsok esetében az EGSZB szerint a velük együttműködő európai megfigyelőközpontok szerepét a Dublini Alapítvány (Eurofound) és a CEDEFOP tölthetné be, különösen a kísérleti projektek során. A jövőben az európai ágazati tanácsok együttműködhetnek a munkaerő-piaci megfigyelőközpontok szupranacionális hálózati struktúráival.

Kelt Brüsszelben, 2010. február 17-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Mario SEPI

---

(7) A megvalósíthatósági tanulmány alapján (lásd a 4. lábjegyzetet).